

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av museistiftelserna avseende år 2012

Rapport nr 19/2012

Februari 2013
Eva M. R. Moe, revisor, revisionskontoret

Innehåll

1.	Sammanfattande analys	3
2.	Bakgrund	6
3.	Revisionsfrågor	6
4.	Metod och avgränsningar	6
5.	Revisionskriterier	7
6.	Granskningens iakttagelser	7
6.1.	Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	7
6.1.1.	Stiftelsens ändamål enligt stadgar	7
6.1.2.	Revision enligt stiftelsen Skellefteå museums samlingars stadgar	7
6.1.3.	Styrelsens uppgifter enligt lag och stadgar	8
6.2.	Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	10
6.2.1.	Stiftelsens ändamål enligt stadgar	10
6.2.2.	Revision enligt stiftelsen Västerbottens museums samlingars stadgar	10
6.2.3.	Styrelsens uppgifter enligt lag och stadgar	10
6.3.	Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele	11
6.3.1.	Stiftelsens ändamål enligt stadgar	11
6.3.2.	Revision enligt stiftelsen Skogsmuseet i Lyckseles stadgar	11
6.3.3.	Styrelsens uppgifter enligt lag och stadgar	11

1. Sammanfattande analys

Vår sammanfattande bedömning av granskade stiftelser är att det är oklart hur stiftelsestyrelserna ser på sina uppdrag i förhållande till de verksamheter som utförs av museibolagen. En positiv iakttagelse är att protokollen för Stiftelsen Skellefteå museum under år 2012 blivit mer informativa och innehållsrika. Ingen av stiftelsernas styrelser har dock vare sig i protokoll eller i årsredovisningens förvaltningsberättelse redovisat och bedömt hur de uppfyllt sina uppdrag i förhållande till stiftelsernas stadgar eller till stiftelselagen. Med anledning av ovanstående bedömer vi att stiftelsernas styrelser inte har gjort tillräckligt för att uppfylla sina uppdrag.

De underliggande revisionsfrågorna sammanfattas i nedanstående tabeller.

Har stiftelsens styrelse formulerat mål för hur de ska uppfylla sitt förvaltningsuppdrag?

Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	Stiftelsen skogsmuseet i Lycksele
Det finns inga formulerade mål.	Det finns inga formulerade mål.	Det finns inga formulerade mål.

Har stiftelsens styrelse redovisat i sina protokoll hur de uppfyllt sitt uppdrag?

Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	Stiftelsen skogsmuseet i Lycksele
Delvis. Stiftelsen har haft fyra protokollförda möten under år 2012. Protokollen har blivit mer informativa jämfört med tidigare år men det finns exempelvis inga noteringar i protokoll om hur styrelsen agerat eller bedömt konsekvenserna med anledning av branden i Bonnstan.	Delvis. Stiftelsen har haft ett protokollfört möte under år 2012. Av protokollet framgår att styrelsen tagit del av information om samlingarnas status och aktiviteter som pågår i bolaget. Utifrån att det endast finns ett protokoll och att det inte råder total personunion mellan stiftelsens och bolagets styrelse är tveksamt om styrelsen i sin helhet kan anses ha fått tillräcklig information om verksamheten under året.	Nej. Stiftelsen har haft två protokollförda möten under år 2012. Stiftelsens protokoll innehåller ingen information om samlingarna. Under året har det inträffat både översvämning och inbrott med skadegörelse, men styrelsen har inte i protokoll bedömt konsekvensen av hur detta påverkat samlingarna.

Har stiftelsens styrelse redovisat hur de uppfyllt sitt uppdrag i förvaltningsberättelsen?

Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	Stiftelsen skogsmuseet i Lycksele
Nej	Stiftelsens styrelse beslutar om sin årsredovisning den 28 maj 2013.	Nej

Går det att bedöma om stiftelsens styrelse gjort tillräcklig för att uppfylla sitt uppdrag?

Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	Stiftelsen Västerbottens museums samlingar	Stiftelsen skogsmuseet i Lycksele
Styrelsen har inte gjort någon bedömning av hur de uppfyllt sitt uppdrag. Vår bedömning är att stiftelsens styrelse inte har gjort tillräckligt.	- Vår bedömning är att stiftelsens styrelse inte har gjort tillräckligt.	Styrelsen har inte gjort någon bedömning av hur de uppfyllt sitt uppdrag. Vår bedömning är att stiftelsens styrelse inte har gjort tillräckligt.

Övriga iakttagelser:

Det råder otydligheter i ansvarsförhållandet mellan respektive museistiftelse och museibolag. Stiftelsernas stadgar innehåller till viss del uppdrag för stiftelsernas styrelser som stiftelserna idag inte råder över på grund av att verksamheten bedrivs i bolag.

En annan följd av otydligheten mellan stiftelse och bolag är att det är oklart vem som är juridisk ägare till objekt och föremål som överlämnats till museerna efter bolagets bildande. Det är viktigt att detta blir klargjort för att veta vilken styrelse (bolagets eller stiftelsens) som är ansvarig för dessa objekt och föremål.

Det finns inga ärenden om gallring av föremål i stiftelsernas styrelseprotokoll. Utifrån detta får vi dra slutsatsen att någon gallring av föremål inte förekommit under verksamhetsåret 2012.

Rekommendation till styrelsen för Västerbottens museums samlingar:

Stiftelsens revisionsberättelse ska enligt kommunallagens 9 kap 16 § bifogas landstingsrevisorernas revisionsberättelse till landstingsfullmäktige.

- Säkerställ att årsredovisningen upprättas i tid så den kan granskas av stiftelsernas revisorer och bifogas revisionsberättelsen till landstingsfullmäktige.

Rekommendationer till samliga styrelser i museistiftelserna:

- Tydliggör styrelsens uppdrag i förhållande till stiftelsens ändamål och gällande lag. Utvärdera uppdraget i förvaltningsberättelsen.
- Tydliggör ansvarsförhållandet mellan respektive museistiftelse och museibolag.
- Dokumentera vem som är ägare till objekt och föremål som tillkommit till museet efter bolagsbildandet.
- Säkerställ att stiftelsens styrelse i protokoll följer upp och värderar händelser och risker som påverkar stiftelsens egendom, exempelvis brand, vattenskada eller inbrott.
- Säkerställ att stiftelsen fattar beslut om gallring av stiftelsens samlingar.

2. Bakgrund

Västerbottens läns landsting är en av stiftarna till de tre museistiftelserna, stiftelsen Västerbottens museums samlingar, stiftelsen Skellefteå Museums samlingar och stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele. Av respektive stiftelses stadgar framgår att Västerbottens läns landsting ska utse en av de revisorer som årligen ska granska stiftelserna. Landstinget har utsett en revisor från kretsen av landstingets förtroendevalda revisorer.

Tre aktiebolag ägda av Regionförbundet i Västerbottens län driver museiverksamheterna. Av bolagsordningarna framkommer att en del i bolagens verksamhet är att förvalta och vårda de byggnader och samlingar som ägs av museistiftelserna. Stiftelsernas styrelser bär dock ansvaret för att aktiebolagen förvaltar samlingarna i enlighet med intentionerna från stiftarna.

Revisorerna ska enligt stiftelselagen årligen granska stiftelsens räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning (Stiftelselagen 4 kap 9 §).

En rekommendation i föregående års granskning till stiftelsernas styrelser var att de skulle säkerställa att det i protokoll och årsredovisningar från respektive stiftelse tydligt framgår hur de hanterat information och frågor med koppling till stiftelsens ändamål.

3. Revisionsfrågor

Vår övergripande revisionsfråga är om respektive museistiftelses styrelse har genomfört sitt uppdrag i enlighet med stiftelsens stadgar och Stiftelselagen.

Underliggande revisionsfrågor:

- Har stiftelsens styrelse formulerat några mål för hur de ska uppfylla sitt förvaltningsuppdrag?
- Har stiftelsens styrelse redovisat i sina protokoll hur de uppfyllt sitt uppdrag?
- Har stiftelsens styrelse redovisat hur de uppfyllt sitt uppdrag i förvaltningsberättelsen?
- Går det att bedöma om stiftelsens styrelse gjort tillräcklig för att uppfylla sitt uppdrag?

4. Metod och avgränsningar

Vi granskar om stiftelsestyrelserna under år 2012 har förvaltat respektive stiftelse i enlighet med Stiftelselagen och stiftelsernas stadgar.

Granskningen utgår från stiftelsernas protokoll och årsredovisningar år 2012. För att få en större kunskap om museiverksamheterna har vi även tagit del av museibolagens protokoll och årsredovisningar för år 2012.

De granskade stiftelsernas räkenskaper och årsredovisning ska enligt stiftelselagen granskas av en godkänd eller auktoriserad revisor. Vår granskning omfattar därför inte dessa delar.

5. Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisorernas analyser och bedömningar. Vi har i denna granskning valt att utgå från nedanstående kriterier:

- Stiftelselagen
- Respektive stiftelses stadgar
- Årsredovisningslagen 6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

6. Granskningens iakttagelser

Nedan presenteras granskningens iakttagelser utifrån granskning av protokoll och förvaltningsberättelse.

6.1. Stiftelsen Skellefteå museums samlingar

6.1.1. Stiftelsens ändamål enligt stadgar

”Stiftelsens ändamål är att förvalta och vårda stiftelsens fastigheter, markområden, byggnader och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska inom i huvudsak norra delen av Västerbottens län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet.” (Utdrag ur stadgar för stiftelsen Skellefteå museums samlingar.)

6.1.2. Revision enligt stiftelsen Skellefteå museums samlingars stadgar

Enligt stiftelsens stadgar åligger det revisorerna att:

- Granska stiftelsens bokföring och protokoll,
- Verkställa inventering eller kontrollera verkställd inventering av stiftelsens kassa och övriga tillgångar,
- Tillse huruvida styrelsens organisation av och kontroll över bokföringen och medelsförvaltningen är tillfredställande,
- Sedan årsbokslutet färdigställts granska detta samt
- Vidta de åtgärder som i övrigt för ett behörigt fullgörande av revisionsuppdraget är erforderligt.

6.1.3. Styrelsens uppgifter enligt lag och stadgar

Styrelsen ansvarar för att stiftelsens tillgångar används i enlighet med stiftelsens ändamål. Stiftelsens styrelse har under verksamhetsåret 2012 haft fyra protokollförda möten.

Uppgifter enligt stadgar	Iakttagelse	Vår kommentar
Förvalta stiftelsens fastigheter, byggnader och samlingar.	Förvaltningen sköter Skellefteå museum AB. Återkoppling om bolagets förvaltning finns dokumenterad i stiftelsens protokoll.	Det råder personunion mellan stiftelsens och bolagets styrelse. Bra att det finns dokumentation i stiftelsens protokoll kring återkopplingen.
Bedriva museal verksamhet, kulturminnesvård och därmed sammanhängande verksamhet.	Se ovan	Se ovan
Sörja för en tillfredställande organisation av stiftelsens verksamhet.	Se ovan	Se ovan
Genom arbetsordning eller särskilda beslut utfärda erforderliga instruktioner för museichefen och övriga anställda.	Samma beslut har även fattats av bolagets styrelse.	Är stadgarna anpassade efter situationen att museipersonalen är anställd av bolaget?
Hålla sig noga underrättad om stiftelsens verksamhet.	Information finns i stiftelsens protokoll.	Bra att det finns dokumentation i stiftelsens protokoll kring återkopplingen.
Tillse att en tillfredställande organisation finns för stiftelsens bokföring och medelsförvaltning samt utöva kontroll häröver.	Stiftelsens bokföring sköts av ekonom anställda av bolaget.	-
Tillse att i stadgan intagna bestämmelser om insyn i stiftelsens verksamhet efterlevs.	Gäller stiftarnas rätt till insyn och revisorernas tillgång till upplysningar från stiftelsen.	-
För varje kalenderår upprätta flerårs- och årsbudget för godkännande av Skellefteå kommun och Västerbottens läns landsting samt göra framställning av erforderliga medel för uppfyllande av stiftelsens ändamål i den mån behovet inte täcks på annat sätt.	Detta sköter bolaget.	Är stadgarna ändamålsenliga eller bör man upplysa stiftarna om att de inte är anpassade till verkligheten?

Uppgifter enligt stadgar	Iaktagelse	Vår kommentar
<p>För varje kalenderår upprätta en verksamhetsberättelse som innefattar en sammanfattning av stiftelsens verksamhet under året. Berättelsen ska inom sex månader efter utgången av det år den avser lämnas till stiftarna.</p>	<p>Stiftelsens förvaltningsberättelse för år 2012 innehåller en beskrivning av stiftelsens ändamål och bolagets uppdrag att verka i enlighet med stiftelsens ändamål och stadgar. Förvaltningsberättelsen innehåller däremot ingen information om årets verksamhet.</p>	<p>Enligt årsredovisningslagen ska förvaltningsberättelsen innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av stiftelsens verksamhet, ställning och resultat. Upplýsningar ska exempelvis lämnas om sådana händelser av väsentlig betydelse för stiftelsen som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut. Förvaltningsberättelsen ska också innehålla stiftelsens förväntade framtida utveckling inklusive en beskrivning av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.</p> <p>Vi bedömer att branden i Bonnstan är ett exempel på händelse som påverkat värden av stiftelsens samlingar under året och som därför borde ha kommenterats i förvaltningsberättelsen.</p> <p>Tidigare granskningar har även visat på brister i hur museet förvarar sina samlingar. Enligt uppgift kvarstår dessa risker och borde därför också lyfts i förvaltningsberättelsen.</p>
<p>Enligt särskild delegationsförteckning delegera beslutanderätt i ärenden inom styrelsens verksamhetsområde till en eller flera förtroendevalda/tjänstemän. Beslutanderätt, som delegerats av stiftelsestyrelsen, får ej utövas i ärenden av principiell innebörd eller annars av större vikt. Det ankommer även på styrelsen att i övrigt iakttas vad som föreskrivs i stiftelsens stadgar.</p>	<p>Det framkommer inte av protokoll att styrelsen har delegerat beslutanderätt i några ärenden inom styrelsens verksamhetsområde.</p>	<p>-</p>

Eftersom det inte finns något upprättat avtal mellan stiftelsen och bolaget är det otydligt hos vem ansvaret idag ligger för vissa punkter i stiftelsens stadgar.

En annan iaktagelse i granskningen är att det är otydligt vem som juridiskt är ägare till de gåvor och föremål som museet tagit emot efter att verksamheten delades upp i en museistiftelse och ett museibolag. Vår rekommendation är att stiftelsens styrelse utreder frågan. Det bör vara tydligt vilken styrelse som har ansvar för vilka föremål om man ska kunna granska att stiftelsens styrelse följer stiftelsens stadgar.

6.2. Stiftelsen Västerbottens museums samlingar

6.2.1. Stiftelsens ändamål enligt stadgar

"Stiftelsens ändamål är att äga och förvalta anförtrodda byggnader och samlingar, att hålla dem tillgängliga för allmänheten samt att i övrigt främja kulturminnesvård och museal verksamhet i huvudsak inom Västerbottens län." (Utdrag ur stadgar för stiftelsen Västerbottens museums samlingar.)

6.2.2. Revision enligt stiftelsen Västerbottens museums samlingars stadgar

Det framkommer inga specifika beskrivningar i stiftelsen Västerbottens museums samlingars stadgar om vad revisorerna ska granska. Granskningen bör därför följa stiftelselagens föreskrifter.

6.2.3. Styrelsens uppgifter enligt lag och stadgar

Av stiftelsens stadgar framgår inga specifika uppgifter för stiftelsens styrelse utöver stiftelsens ändamål. Styrelsen ska därför utföra sitt uppdrag i enlighet med stiftelselagens föreskrifter. Stiftelsens styrelse har under verksamhetsåret 2012 haft ett protokollfört möte.

Uppgifter enligt stadgar	lakttagelse	Vår kommentar
Äga och förvalta anförtrodda byggnader och samlingar, att hålla dem tillgängliga för allmänheten samt att i övrigt främja kulturminnesvård och museal verksamhet i huvudsak inom Västerbottens län.	Förvaltningen sköter Västerbottens museum AB. Vid granskningstillfället har styrelsen inte upprättat någon förvaltningsberättelse.	Det råder visserligen personunion mellan stiftelsens och bolagets styrelse. Men eftersom stiftelsens styrelse endast haft ett protokollfört möte är det svårt att göra en bedömning av om styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att uppfylla sitt styrelseuppdrag i stiftelsen. Stiftelsens styrelse har ett ansvar att säkerställa att bolaget följer stiftelsens stadgar. I protokoll från bolaget har det bl. a. framkommit information om svampangrepp i byggnader på Gammliområdet. Det har även informerats om incidenter med brand och vattenskador i lokalerna intill museets arkiv. Stiftelsens styrelse har dock inte gjort någon bedömning av vilken inverkan detta har eller hade kunnat ha på stiftelsens samlingar.

Positivt är att styrelsen för stiftelsen Västerbottens museum i samband med sitt protokollförda möte fattade beslut om museets insamlings och gallringspolicy.

Av kommunallagens 9 kapitel 16 § framgår att revisionsberättelsen från en stiftelse till vilken kommunen eller landstinget har överlämnat vården av en kommunal angelägenhet ska bifogas till revisionsberättelsen från revisorerna i kommunen eller landstinget.

Stiftelsens styrelse kommer att besluta om sin årsredovisning vid ett planerat möte den 28 maj 2013. Detta innebär att revisionsberättelsen för Stiftelsen Västerbottens museums samlingar inte kommer att kunna biläggas landstingsrevisorernas revisionsberättelse till fullmäktige.

6.3. Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele

6.3.1. Stiftelsens ändamål enligt stadgar

"Stiftelsens ändamål är att förvalta och vårda stiftelsens samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska i huvudsak fullgöra regionala arbetsuppgifter inom den skogsmuseala verksamheten. Härmed avses insamling, dokumentation, utställningsverksamhet och forskning vad beträffar skogsbruket och flottningen samt i anslutning därtill bedriven information och pedagogisk verksamhet med inriktning på skola, föreningsliv osv." (Utdrag ur stadgar för stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele.)

6.3.2. Revision enligt stiftelsen Skogsmuseet i Lyckseles stadgar

Enligt stiftelsens stadgar åligger det revisorerna att:

- Granska stiftelsens bokföring och protokoll,
- Verkställa inventering eller kontrollera verkställd inventering av stiftelsens kassa och övriga tillgångar,
- Tillse huruvida styrelsens organisation av och kontroll över bokföringen och medelsförvaltningen är tillfredställande,
- Sedan årsbokslutet färdigställts granska detta samt
- Vidta de åtgärder som i övrigt för ett behörigt fullgörande av revisionsuppdraget är erforderligt.

6.3.3. Styrelsens uppgifter enligt lag och stadgar

Styrelsen ansvarar för att stiftelsens tillgångar används i enlighet med stiftelsens ändamål. Stiftelsen har under året haft två protokollförda möten.

Uppgifter enligt stadgar	Iakttagelse	Vår kommentar
Förvalta stiftelsens samlingar.	Förvaltningen sköter Skogsmuseet i Lycksele AB.	Det råder visserligen personunion mellan stiftelsens och bolagets styrelse. Men det är utifrån de två protokollen svårt att göra en bedömning av om styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att uppfylla sitt styrelseuppdrag i stiftelsen.
Bedriva regionala arbetsuppgifter inom den skogsmuseala verksamheten.	Se ovan	Se ovan

Uppgifter enligt stadgar	Iakttagelse	Vår kommentar
Sörja för en tillfredställande organisation av stiftelsens verksamhet.	Se ovan	Det finns ingen information i stiftelsens protokoll om organiseringen av stiftelsens verksamhet.
Genom arbetsordning eller särskilda beslut utförda erforderliga instruktioner för museiintendenten och övriga anställda.	Inga iakttagelser i denna fråga.	Är stadgarna anpassade efter situationen att museipersonalen är anställd av bolaget?
Hålla sig noga underrättad om stiftelsens verksamhet.	Det råder personunion mellan stiftelsens och bolagets styrelse.	Utifrån stiftelsens protokoll går det inte att se vilken information som stiftelsens styrelse behandlat.
Tillse att tillfredställande organisation finns för stiftelsens bokföring och medelsförvaltning samt utöva kontroll häröver.	Stiftelsens bokföring sköts av ekonom anställda av bolaget.	-
Tillse att i stadgan intagna bestämmelser om insyn i stiftelsens verksamhet efterlevs.	Gäller stiftarnas rätt till insyn och revisorernas tillgång till upplysningar från stiftelsen.	-
För varje kalenderår upprätta flerårs- och årsbudget för godkännande av Lycksele kommun och Västerbottens läns landsting samt göra framställning om erforderliga medel för uppfyllande av stiftelsens ändamål i den mån behovet inte täcks på annat sätt.	Detta sköter bolaget.	Är stadgarna ändamålsenliga eller bör man upplysa stiftarna om att de inte är anpassade till verkligheten?
För varje kalenderår upprätta en verksamhetsberättelse som innefattar en sammanställning av stiftelsens verksamhet under året. Berättelsen ska inom fyra månader efter utgången av det år den avser överlämnas till stiftarna. Det ankommer även styrelsen att i övrigt iakttä vad som föreskrivs i stadgarna.	Stiftelsens förvaltningsberättelse för år 2012 innehåller en beskrivning av stiftelsens ändamål och bolagets uppdrag att verka i enlighet med stiftelsens ändamål och stadgar. Förvaltningsberättelsen innehåller däremot ingen information om årets verksamhet.	Enligt årsredovisningslagen ska förvaltningsberättelsen innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av stiftelsens verksamhet, ställning och resultat. Upplysningar ska exempelvis lämnas om sådana händelser av väsentlig betydelse för stiftelsen som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut. Förvaltningsberättelsen ska också innehålla stiftelsens förväntade framtida utveckling inklusive en beskrivning av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer. Vi bedömer att incidenterna med inbrott och skadegörelse samt vattenskada som föranlett skador på museets arkiv och samlingar

Forts. från föregående sida.		(bestående av föremål, foton och filmer) är exempel på händelser som påverkat vården av stiftelsens samlingar under året och som därför borde ha kommenterats i förvaltningsberättelsen.
------------------------------	--	--

Eftersom det inte finns något upprättat avtal mellan stiftelsen och bolaget är det ottydligt hos vem ansvaret idag ligger för vissa punkter i stiftelsens stadgar. Stiftelsen har exempelvis troligen inget personalansvar men ska enligt stadgar utfärda instruktioner för museichefen och övriga anställda.

En rekommendation är tydliggöra ansvarsförhållandet mellan respektive museistiftelse och museibolag.

Umeå den 18 februari 2013

Eva M. R. Moe

Revisor